

**Bartákův hrnec pro valašské ekozemědělství
v odpovědných rukách**

KRAJÁČ BIOMLÉKA ZALITÝ VÝJIMEČNĚ NE VODOU, ALE SLUNÍČKEM

LIDEČKO – HORNÍ LIDEČ – Na slavnosti při příležitosti předání putovního Bartákova hrnce pro nejlepšího ekologického zemědělce za rok 2009 se sešli reprezentanti zemědělských institucí z úrovně okresu, kraje a účastnil se jí i náměstek ministra zemědělství ČR pro životní prostředí, výzkum a vzdělávání, Ing. Jiří Urban. Přimo v areálu hospodářství se dvěma krávnami, kde se ekologicky chovají dojnice, předal putovní Hrnec nestor ekologického zemědělství v Česku Ing. Richard J. Barták, CSc., jednatelům oceněné firmy AGROFYTO Lidečko, s.r.o., Ing. Ludmile Mužikovské a Vilému Rudolfovi, členům PRO-BIO svazu EZ. Od předchozího oceněného ekologického sadaře Ing. Bedřicha Plíška putoval tento originální pohár z Vinice u Hořic a zakotví na rok v Lidečku. Symbolickou odměnou pro nejlepší subjekt ekologického zemědělství v ČR je v Hrci ukrytých 1500 čerstvě ražených – ještě zlatých – desetikorun.

Proč doputoval hrnec na Valašsko?

I když bylo hlavním mottem hospodaření transformovaného podniku – z družstevního vlastnictví na soukromé – „údržba krajiny a života v ní“, brzy následovalo pochopení, že udržet krajinu ve stylu rázovitého Valašska bude snazší v režimu ekologického chovu skotu a pěstování plodin. Proto odchov skotu na pastvinách a hlavně zachování produkce mléka vlevá život do tohoto koutu česko-slovenského pomezí a přináší kýžený efekt – valašské biopotraviny pro náš stůl. (Viz reportáž v Bio č. 4/2010.)

I když se podnik transformoval na soukromý, převládá zde – díky Ludmile Mužikovské – stále duch pospolitosti. Finanční odměna (nikoli příliš důležitá), kterou poskytuje Nadační fond Bartákův hrnec spolu se sponzory akce, byla rozdělena mezi tři pracovníky vedení (dva jednatelé a účetní) a dalších 17 zaměstnanců – dojiček, traktoristů, mechanizátorů, ošetřovatelů skotu... Bez nich, jak připomněla Mužikovská, by se hospodaření na 870 hektarech s 650 kusy skotu mohlo jenom těžce realizovat. Bartákův hrnec je vyjádřením především morální podpory pro ekologické hospodaření a přináší popularitu ekozemědělci. V neposlední řadě pak rozšiřuje povědomí o tomto způsobu hospodaření a biopotravinách. Dá se říci, že

poprvé byla Bartákovým hrncem poctěna firma takto velká, která reprezentuje „pilotní podnik“ v oboru produkce biomléka. Kvalitnímu biomléku dává tu správnou „korunu“ zpracování v Mlékárně Valašské Meziříčí, která za výrobky z něj získala mnoho ocenění regionálních a celorepublikových titulů „Biopotravina roku 2007“.

Chovají na valašských stráních 530 kusů skotu z toho 120 dojnic a 130 krav bez tržní produkce mléka a 250 telátek, jalovice a tři býky Siementál (masného plemene) a býka holštýnského (mléčný skot). Každý ekologický podnik je pod dohledem veterinární a hygienické správy a kontrolní organizace, která přiděluje a každoročně obnovuje certifikát pro bioprodukt – zde biomléko. Maso z býků chovaných ekologicky na pastvinách skončí, bohužel, na konvenčních jatkách. Ve výhledu jsou ovšem vlastní certifikovaná ekojatká, kde by se biomaso zpracovávalo a mohla tak být zhodnocena i finančně jeho kvalita.

Hrnec v dobrých rukách

Když se rozpustily mraky, které sužovaly Moravu dešti téměř celý měsíc a způsobily opět

K Bartákovu hrnci se zlatáky patří i diplom a průkazka člena Klubu hrncařek a hrncařů

velké škody povodněmi a vykouklo sluníčko, bylo to doslova darem nejen pro tuto slavnost. Každým coulem jste se tu cítili jako doma. Parta lidí, kteří drží spolu přátelstvím svázaným právě způsobem hospodaření, výroby i prodeje, členové „Klubu hrncařek a hrncařů“, založeného **Ing. R. J. Bartákem** – například **Netíkoví, Ing. Plíšek, Jan Březík** – a mnozí další si měli co sdělovat.

Rádi si promluví například s **prof. Bořivojem Šarapatkou**, vedoucím katedry ekologie a životního prostředí UP v Olomouci, ředitelkou Bionstitutu Olomouc **Mgr. Pavlínou Samsonovou**, nebo s odborníky ze Svazu ekologických poradců **Ing. Romanem Rozsypalem** a **Ing. Petrem Trávníčkem** – poradcem pro produkci biomléka pro společnost AGROFYTO i Mlékárnu Valašské Meziříčí.

V úvodním projevu se Ludmila Mužikovská, svěřila se svými pocity a obavami: „Je důležité, abychom si uchovali naši přírodu a naše zemědělství. Měsíc nám přší a jsme z toho trochu nervózní... Když jdeme do obchodů, kolik tam najdeme výrobků s označením „vyroběno v ČR“? Zato tam najdeme velký výběr zboží dovozeného ze zahraničí. Když padá odbyt domácích výrobků, padá i zemědělství. Musíme si uvědomit, kolik půdy je pronajaté, někomu je to jedno. Ale když nevejdeme

Zprava: R. Barták, L. Mužikovská a V., Rudolf, J. Urban a zástupci Agrární komory

Zaběhlá stračena, která dojí biomléko s trnkovou příchutí...

➔ po vlastní půdě do svého domu, jak tady budeme žít? Stáváme se tady hosty... Jak dlouho tu budeme trpěti? Chraňme si to, za co naši předci tvrdě bojovali, chraňme si přírodu a naše valašské kopce...“ a vyzvala přítomné činitele, aby si této hrozby potravinové závislosti a skupování půdy zahraničními vlastníky byli vědomi a nepodceňovali ji.

Náměstek ministra zemědělství ČR **Ing. Jiří Urban** připomněl ve svém vystoupení pokroky ekologického zemědělství. „V České republice se ekologicky hospodaří již na deseti procentech půdy. Považuji za správné, že se Hrnec dostává také k větším producentům. Je to i výrazem toho že ekologičtí zemědělci už nejsou malým hnutím, stojícím někde v ústraní...“ Zdůraznil i složitost vývoje ekologického zemědělství a prosazení bioproduktů na trhu, který je otevřený dovozu, a velmi ocenil právě péči o krajinu, kterou dělají ekozemědělci často navíc ke své obvyklé práci. Proto si AGROFYTO jako pilotní podnik ekologického zemědělství Bartákův hrnec oprávněně zasloužil.

K předání ceny popřáli i mnozí činitelé, kteří mají co do činění s rozvojem venkova, ať již starostové obcí, na jejichž katastru společnost hospodaří, za domácí Horní Lideč **Josef Tkadlec**, za Lidečko, kde je sídlo společnosti AGROFYTO, **Ing. Vojtěch Ryza** – starosta obce a předseda Místní akční skupiny Hornolidečska a starosta obce Valašské Příkazy a bývalý ekonom družstva **Stanislav Chovanec**. Stejně jako zemědělci, kteří utvářejí ráz krajiny a zaměstnávají domácí obyvatele regionu Vsetínska: za AK ČR přijel viceprezident **Ing. Jindřich Šnejdrla**, Zemědělský svaz okresu Vsetín reprezentoval **Ing. Josef Hruška**, oba jsou zároveň vedoucími představiteli velkých zemědělských podniků, stejně jako za Asociaci soukromých zemědělců okresu Vsetín hospodář **Jan Vávra**, za Svaz PRO-BIO ČR se zúčastnil jeho místopředseda **Ing. Přemysl Čech**, ekozemědělec. Za SZIF regionální pracoviště Olomouc promluvil jeho ředitel **Ing. Faltýnek**. O složité situaci s odbytem výrobků z biolméla hovořila ředitelka Mlékárny Valašské Meziříčí **Jana Novotná**. Mezi milými hosty dále byli, **MVDr. Hub** z Veterinární správy Vsetín, **Ing. Jaroslav Krčmář** ředitel Střední školy zemědělské a přírodovědné v Rožnově, kterou oba jednatelé absolvovali, a další hosté a přátelé.

Slavnost s valašskými tóny

O občerstvení dobrým pečeným jehněčím z „přechodného období“ se postarala **Hanka Molková**, o guláš z domácího biohovězího masa zase **Ivoš Tydlačka**, který navštívil též tradiční valašskou kyselici. Protože bez chleba

Výhled ze dvora hospodářství na zachované liniové výsadby ovocných stromů

by to nešlo, tak ten dodala pekárna paní **Ludmily Šeré** za Střelné a nebyl to jen chlebiček (vsuktku byl tak dobrý), nechyběly frgále ani dvojctihodné koláčky, kterých bylo opravdu co srdce ráciho a ani oči nestačily sníst... K tomu bylo možno zakousnout ovčí sýry od ekologického zemědělce **Tomáše Ondrůcha** a zapít biomošty od známého dodavatele **Tradice Bílých Karpat**.

Návštěvníci z daleka i zblízka mohli ochutnat a zakoupit zejména produkci z Mlékárny Valašské Meziříčí – jogurty a nápoje, vše v biokvalitě, a nalít do kávy místní biolméko. Z řad ekozemědělců, kteří by měli zákazníkům co nabídnout, však v časově vypjatém volebním dni nepřijelo mnoho. Velmi zde pomáhal i člen správní rady **Jan Verich** z Turnova, který je pěstitel a zpracovatelem bioovoce. Nabízel šťávy z jablek, hrušek a rakytníku a vítězný rakytníkový džem.

Vystoupení souboru **Klobučan** z Valašských Klobouků s hudbou, zpěvem i tancem provázelo celou akci a vytvářelo milou atmosféru. Předvedly se děti z místní Základní školy. Velmi pěkné bylo též vystoupení pana **Molka „Veselý dvorek“** s ukázkami shánění oveček i zaběhlé husy či malého kanečka cvičenými border koly. Smích sklídilo však přivedení za-

toulané kravky myslivcem, který si stěžoval, že kráva utíká a neustále vyžírá krmelce zvěř. Ludmilou nadojené biolméko z „biovemene“ mělo vynikající kvalitu – bylo čtyřiapadesátiprocentní a se silnou příchutí trnek...

Dojit raděj jenom krávy...

Na krátkou prohlídku kravínů pozval přítomné **Vilém Rudolf**, který zájemce seznámil s chodem podniku a podmínkami ekologického chovu. Dětem se samozřejmě líbila nejvíce telátka, která jsou po narození odchována v boudách a krmena mlezivem. Dojnice jsou mezi dojením na pastvě. Krmeny jsou jednak tím, co spasou, a jednak biokukuřicí drcenou a zakonzervovanou, bioobilím z vlastní produkce podniku a biosenáží. Mnoho hodin stráví pracovníci AGROFYTO právě sklizením a ošetřováním luk a pastvin.

Rázem půl třetí hodiny odpolední se už dojnice řadily u ohradníku a čekaly na dojení. Velmi spóřadaně se stovka krav přesunula do kravína. Ovšem k našemu překvapení, procesí ukončoval ne pasáček – ale traktor! Traktorista biodojnice nehoní po poli, ale jen uzavírá trasu a kontroluje, zda se některá nezatoulala (viz jedna zaběhlá...). Stačí prý jim zatroubit na klakson a už vědí, co přijde. Dojí se dvakrát denně, brzy ráno o páté, a pak odpoledne o čtvrté, dojení stovky dojnic zabere dvě a půl hodiny. Čtyři dojičky se střídají na dvě směny a dvakrát v měsíci musí oželet volný víkend. Krávy, ani ty „bio“, zkrátka nepočkají. Dojením biolméla byl tak symbolicky zakončen den na mléčném ekostátku v Horní Lidci.

Počasi v tento den všem ukázkově prálo – a doufáme, že i nová povolební situace nezhatí nastartované plány „ekologického“ náměstka a jeho týmu, že nad českým ekozemědělstvím to sluníčko nebude často kryté mraky a dojeny budou opravdu jen ty biokravky. Stabílí politickou a hospodářskou situaci v ekozemědělství totiž nutně potřebují všechny podniky – malé i velké – takto pokrokově podnikající.

Miroslava Vohralíková

Biodojnice míří do kravína na dojení...

...Paní Boženka už na ně byla přichystaná ➔

